MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 8 | 1 EKİM 1945 | SAYI: 348

GENELGELER:

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ
Sayı: 2-975/13

17/IX/1945

1492

ÖZET:
Lise Devlet Olgunluk ve Devlet Orta Okul Eleme imtihanı soruları h.

256 sayılı Tebliğler Dergisinde 1149 sıra numarasiyle çıkan 28/IV/1943 tarih ve 2/684/5 sayılı genelgeye ektir.

Lise Devlet Olgunluk ve Devlet Orta Okul Eleme imtihanları için Bakanlıkça tertiplenen sorulardan 1943—44 ve 1944—45 ders yılları haziran ve eylûl dönemlerine ait olanları Derginin bu nüshasında yayımlanmıştır.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

K. Y.

Millî Eğitim Bakanı
Hasan-Âli Yücel

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Edebiyat ve Fen kollariyle Klâsik kol
Türkçe Kompozisyon konusu

Haziran 1944 dönemi

«Cumhuriyet inkılâpçı olmasaydı ve inkılâpçı kalmasaydı, Türk Milleti kapalı kalmış birçok vasıflarını bu kadar az zamanda kıymetlendiremezdi».

Millî Şefimiz ve Reisicumhurumuz İsmet İnönü'nün 19 mayıs 1944 de Spor ve Gençlik Bayramı münasebetiyle Türk gençliğine söyledikleri nutuktan alınmış olan bu söz üzerinde düşündüklerinizi yazınız; Cumhuriyet devrinde başarılan inkılâpların en önemlileri üzerinde durarak bu sözün doğruluğunu belirtiniz.

Eylûl 1944 dönemi

«Benim ağzımdan herkesin bir daha işitmesini isterim ki her memlekette muntazam öğretim görmemiş büyük adamlar yetiştiği olmuştur. Bunlardan hakikaten büyük olanlar, pek küçük yaşlarında kolaylıkla edinebilecekleri bilgilerin eksiklerini tamamlamak için bütün hayatlarında, kendi hususi odalarında çalışmaya mecbur olmuşlardır. Demek istiyorum ki müstesna istidatta yaratılmış olanlar, iyi ve temelli öğretimin lüzumunu en iyi anlıyan adamlar olmuşlardır. Bunu anlamamış olanlar, siyasi ve idari hangi yaldızlı mevkide bulunurlarsa bulunsunlar, milletin hayatında, tarih karşısına geçince, zavallı bir sabun köpüğünden daha fazla iz bırakmazlar, bırakmamışlardır ve bırakmıyacaklardır.»

Millî Şefimiz ve Reisicumhurumuz İsmet İnönü'nün bu sözleri üzerinde düşündüklerinizi yazınız.

Haziran 1945 dönemi

«İlk öğretimi olmıyan memlekette, orta çağ idaresi, bütün şekilleriyle devam eder. Resmî kanunlar, ne derlerse desinler, ne haklar vatandaşlara tanınırsa tanınsın, hiç olmazsa ilk öğretim derecesinde bilgi olmazsa, haklar ve vazifeler canlanmaz, gönüllere ve yüreklere sinip yerleşmez. Bilmiyen, siyasi veya ekonomik kudret sahiplerinin elinde, orta çağda olduğu gibi, köle hayatı sürer. Asıl acıklı olan taraf da bilmiyen, kendi düşkün ve köle hayatına karşı duygusuz ve kayıtsız kalır. Hür vatandaşlardan birleşik bir millet olması çarelerinin başında, İlk öğretim çaresi vardır.»

Cumhurbaşkanımız ve Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün 17 nisan 1945 tarihli Ulus gazetesine yazdıkları «İlköğretimin Yeni Yılı» başlıklı makaleden alınmış olan bu parçadaki fikirlerden ne anlıyorsunuz, açıklayınız.

Eylûl 1945 dönemi

«Bir insanı tanımak için ona ait neleri bilmek gerekir? Etrafımızdaki insanları niçin tanımaya çalışmalıyız?»

EDEBİYAT KOLU
Edebiyat Soruları

Haziran 1944 dönemi

(Aşağıdaki parça, yazı işaretleriyle birlikte, ağır ağır söylenerek öğrenciye yazdırıldıktan sonra bir kere de bütün sorularla beraber tekrarlanacaktır. Ayrıca, bütün imtihan kâğıtlarının düzgün bir imlâ ve ifade ile yazılması lüzumu da öğrencilere hatırlatılacaktır).

— Ama dün, evvelki gün ne kadar parlaktı; bir yaz günü gibi.

— Eh, sonbahar bu.. artık bu kadar letafet ve hararet verdikten sonra eylûlden daha ne beklenir? Eylûl malûm ya, hüzün ve matem ayıdır.

O zaman Suad'a da hayatının şu devresi, hayatının eylûlü gibi geldi... Onun hayatı da öyle değil miydi? Son günlerin letafetiyle beraber şimdi gene imkânsızlığa, gene hüzne ve kasvete düşmemiş miydi?.. Tekrar hayatına başlamak arzusu, bugün tekrar yaz olmak emeli gibi değil miydi? Bir senedir onu harabeden endişelerin, meâllerin ne olduğunu artık iyice görüyor. «İşte benim eylûlüm» diyordu... Ayaklarının altında çamurlanmış çürük yapraklara bakarak: «Evet her şey çürüyor; demek biz de çürüyeceğiz!» diye düşündü. Demek ki çürüyecekti, o da çürüyecekti! Böyle, hiçbir saadet gelmeden, daha henüz beklerken, bahusus hayatının nasıl fâni geçmiş olduğunu anladıktan sonra, artık bir şey

de yapmak kabil olmadığını görerek böyle çürümek, bitmek ona pek insafsızca, pek acı geliyordu.

Mehmet Rauf: Eylûl

«Cumba cumbaya, yan yana komşu olan Nakiye Hanımla Raife Hanım, iki koca karı, pencereden pencereye bazan şöyle halleşirlerdi. Nakıya Hanım etrafı kedi gibi koklıya koklıya:

— Hu, komşucuğum, orada mısın?

— Buradayım Nakıye kardeş. Bizim ihtiyar kütük gibi yatıyor. Artık onu kaldırsa kaldırsa Allah kaldırır. Gelin hasta, oğlan hasta, iş başıma kaldı. Yorgunluktan belim kırıldı. Çamaşır yıkamağa uğraşıyorum; kirlilerimiz dağ taş gibi yığıldı. Su yok, odun yok, sobun yok... Bir eski fıçımız vardı; yağmur borusunun altında kaldı. Allah ne rahmet verirse hem içeceğiz, hem yemek pişireceğiz, hem de onunla arınacağız.. Pek zor oldu, kardeşçiğim, pek zor.. Dün bir parça yağmur çiselediydi. Küllü su yaptım; kirlileri bastırdım; işte ne kadar temizlenirse... Uğraş, uğraş; ne halim kaldı, ne canım... Şimdi mutfaktan şuraya, cumbanın önüne çıktım. Belimi yastığa verdim... Biraz içim geçmiş.

— Hacının (Hacı, komşuları ve zengin birinin adıdır) mutfağından gelen yemek kokusunu duyuyor musun?

Raife hanım bir av köpeği ihtimamiyle gözlerini süze süze havayı koklamağa uğraşarak:

—.. A, mis gibi şey kokuyor.. a, dur bakayım... şey, revani.. revani... kaç sene oldu bilmem, mübareği tatmadım. Yalnız ağzımda adı kaldı...»

Hüseyin Rahmi Gürpınar
(Hakka Sığındık)

Soru 1:

a) Bu iki parça arasında dil ve üslûp bakımından ne gibi farklar görüyorsunuz.

b) Birinci parçadaki Suad Hanımla ikinci parçadaki Raife Hanım arasında gördüğünüz karakter ve yaşayış farklarını belirtiniz.

c) Bu iki parçada Mehmet Rauf'un insanları anlatışiyle Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın anlatışı arasında nasıl bir ayrılık görüyorsunuz?

d) Gerek üslûp, gerek insanları anlatış bakımından bu iki parçadan hangisini zamanımızın roman anlayışına daha yakın buluyorsunuz? niçin?

Soru 2: Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Türk romanının tarihindeki yeri ve değeri nedir?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

Eylûl 1944 dönemi

(Aşağıdaki parça, yazı işaretleriyle birlikte, ağır ağır söylenerek öğrenciye yazdırıldıktan sonra bir kere de bütün sorularla beraber tekrarlanacaktır. Ayrıca, bütün imtihan kağıtlarının düzgün bir imlâ ve ifade ile yazılması lüzumu da öğrencilere hatırlatılacaktır).

«Naim Efendinin damadı Düyun-i Umumiye müfettişlerinden Servet Bey, müslümanlıktan ve Türklükten mütenef-fir, bir kazasker oğluydu. Aldığı terbiye ile yaşadığı muhit biribirinin aksi olan bir insan gibi Servet Bey de daimî bir ihtilâç, daimî bir isyan içinde yaşar. Pederi Sadri Mollanın konağında alafrangalığı kendi odasının eşiğinden dışarı çıkmazdı. Nasılsa küçükten beri fransızca bilmek, bir müddet Galatsaray Mektebinde bulunmak gibi bir müddet de Beyoğlu muhitinde tatlı su frenkleriyle düşüp kalkmış olmak, ona bir softa evinde, çıplak kadın resimlerinden, dizi dizi fransızca kitaplardan, vazolardan, biblolardan müteşekkil bir halvet yapmak ve bu halvete, yaylı bir şezlonga uzanıp gözleri tavanda, ayakları havada, bir taraftan Hollanda sigarını emerek, diğer taraftan yabani ve perişan bir sesle birtakım opera parçaları terennüm ederek saatlerce vakit geçirmek hakkını vermiştir. Daima muhayyel bir Avrupa seyahati için hazırlanmış bir bavulu vardı; bu bavulun yanıbaşında bir de şapka kutusu dururdu.»

Yakup Kadri Karaosmanoğlu,
(Kiralık Konak)

Soru 1 —

a) Yakup Kadri Karaosmanoğlu bu parçada bize nasıl bir muhiti ve nasıl bir insanı tanıtıyor? Bu muhit ve bu insan yakın tarihimizin hangi devresine ait olabilir?

b) Servet Beyin bir Türk vatandaşı olarak kusurları nelerdir? Yazarın, Servet Bey ve ona benziyenler hakkındaki düşüncesi nedir? Bu düşünceyi, yazar açıkça söylemediği halde, nasıl anlıyoruz?

c) Bu parçada yazarın gösterdiği başarı nedir? Bu parça sizce niçin değerlidir?

Soru 2 — Edebiyatta realizm sözünden ne anlıyorsunuz?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

Haziran 1945 dönemi

(Aşağıdaki parça, yazı işaretleriyle birlikte, ağır ağır söylenerek öğrenciye yazdırıldıktan sonra bir kere de bütün sorularla beraber tekrarlanacaktır. Ayrıca, bütün imtihan kâğıtlarının düzgün bir imlâ ve ifade ile yazılması lüzumu da öğrencilere hatırlatılacaktır).

«Aksaray'dan Beyazıt'a çıkan caddede, bundan birkaç sene evvel, Hacı Mustafa isminde bir tütüncü vardı ki, ihtiyarlığına riayeten ekseriya Hacı baba derlerdi. Bu Hacı baba altmış yaşını mütecaviz, boyu kısa ve şişmanca, sakalı süt gibi bembeyaz bir zat olup, göğsünü daima açık ve kollarını dirseklerinden sıvalı tutar ve bir iskemle üzerine oturup marpucu bir dakika ağzından bırakmazdı. Birisi tütün almağa gelse, Hacı baba nargileden daha bir iki nefes çektikten sonra, kemali teenni ile kalkıp tütünü tartar ve müşterinin kutusuna koyup yahut kâğıda sarıp müşterinin önüne atar ve teraziyi bir vechile bırakırdı ki, gürültüsü âdi dükkânı sarsardı. Bu Hacı baba gayetle tamahkâr ise de titiz ve hadidülmizaç olduğundan, müşterilere öyle çok iltifat filân etmez. Birisi dükkâna girip otursa, Hacı baba kesesini önüne atar; bir de merhaba der; bir iki saatten sonra bir lâkırdı ya söyler ya söylemez. Müşterinin birisi, tütün sertmiş, filân diyerek biraz mırlansa, Hacı baba cevap vermeksizin tütünü boşaltıp kutusunu ve parasını sokağa atar. Şurası tuhaf ki, bununla beraber, Hacı babanın müşterileri eksik olmaz. Her tütüncüden ziyade müşterisi var. Hepsinden ziyade kazanır.»

Şemsettin Sami
(Taaşşuku Talât ve Fitnat)

Soru 1 —

a) Bu parçada eskimiş sayılabilecek dil ve ifade özelliklerini gösteriniz. Bunları siz nasıl söylerdiniz?

b) Hacı Mustafa'yı en belirli vasıflariyle birkaç cümle içinde anlatınız.

c) Yazarın anlatışını beğeniyor musunuz? Niçin?

Soru 2 — Şemsettin Sami hakkında bildiklerinizi birkaç cümle ile yazınız.

Soru 3 — Halit Ziya Uşaklıgil'den okuduğunuz bir romanı, bir hikâyeyi veya bir parçayı kısaca anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylûl 1945 dönemi

Aşağıdaki parça, yazı işaretleriyle birlikte, ağır ağır söylenerek öğrenciye yazdırıldıktan sonra bir kere de bütün soru-

larla beraber tekrarlanacaktır. Ayrıca, bütün imtihan kâğıtlarının düzgün bir imlâ ve ifade ile yazılması lüzumu da öğrencilere hatırlatılacaktır.)

«Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak;
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlıyarak.

Sular karardı yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta.

Eğilmiş arza kanar; muttasıl kanar güller,
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı, neden tunca benziyor mermer?»

Soru 1 —

a) Bu şiir hangi şairin olabilir? şair ne zaman yaşamıştır, neler yazmıştır?
b) Şiirin şeklinde, vezninde, dilinde görebildiğiniz özellikleri yazınız.
d) Bu şiirde renklere ait sözleri gösteriniz ve bu sözler arasındaki anlatış farkını belirtiniz.

Soru 2 — Tanzimattan önceki Türk şiiriyle Tanzimattan sonraki arasında sizin gördüğünüz ayrılığı kısaca yazınız.

Soru 3 — En son okuduğunuz kitabın yazarını, nevini, yazıldığı zamanı ve konusunu anlatınız.

Sorulara verilecek notlar.
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Klâsik Kol

Haziran 1944 dönemi

(Bir gün «Şinasi nedir?» demiş idin. Filvaki Şinasi ne idi?... Onun en büyük fazileti Kemal'i meydana çıkarmasıdır; edebiyat kütüphanesinin miftahlarını (anahtarlarını) öyle mahir bir ele vermesidir. O sarf yapmış idi; Kemal onu mantığa götürdü. Sen çok şeyi Kemal'den öğrendin. Fakat istidadı ondan öğrenmedin. Zekâ, fetanet, filân, onlar mktebi ilâhide (Tanrının okulunda) okunan derslerdendir.)

Soru: a) Abdülhak Hâmit Tarhan'ın 1882 yılında Recaizade Ekrem'e yazdığı bir mektuptan alınmış olan bu parçada, A. H. Tarhan'ın Şinasi, Namık Kemal ve R. Ekrem hakkında düşündüklerini belirtiniz.

b) A. H. Tarhan'ın, Şinasi'nin Namık Kemal'in ve Recaizade Ekrem'in edebiyatımıza ettikleri başlıca hizmetleri anlatınınz. (Bunlardan her biri hakkında söyliyecekleriniz 5 - 6 cümleyi geçmiyecektir.)

c) Bu dört yazarımızın yaşadıkları devir edebiyatının özellikleri nelerdir?

Eylûl 1944 dönemi

Zannetme ki güldür, ne de lâle;
Ateş doudur tutma, yanarsın
Karşında şu gülgûn piyale...

İçmişti Fuzulî bu alevden,
Düşmüştü bu iksir ile Mecnun
Şiirin sana anlattığı hale...

Yanmakta bu sagardan içenler
Doldurmuş onun için şeb-i aşkı
Baştanbaşa efgan ile nale...

Ateş doludur, tutma yanarsın
Karşında şu gülgûn piyale...

Soru 1 —

a) Bu şiir hangi şairimizin olabilir?

b) Bu şiirden ne anladığınızı yazınız.

c) Bu şiirde Divan şiirimizden alınma kelime ve mefhumları ayırdediniz.

Soru 2 — Bu şiirde Fuzulinin adı, için geçiyor? Fuzuli hakkında bildiklerinizi kısaca yazınız.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Altı

Soru 2 — Dört

Not: Öğrenciye verilecek kelimeler:
Gülgûn = gül renkli
İksir = sihirli içki
Sagar = kadeh
Şeb-i aşk = aşk gecesi

1945 Haziran dönemi

Bu taş cebinime benzer ki aynı makberdir;
Dışı sükûn ile zahir, derunu meşherdir;

Bu hâk leyle-i ümmidi andırır bence,
Bakılsa zulmete benzer, fakat münevverdir.

Mezara benzemiyor gördüğüm bu hâk-i siyah,
Denir bu hâk-i siyah asümanda bir yerdir.

Cebin = Alın, Zâhir = Görünür, Leyle-i ümmit = Ümit gecesi, Hâk = Toprak.

Soru 1 —

a) Bir mezar taşı için söylenen bu mısralar hangi şairin olabilir?

b) Şairin söylemek istediklerini açıklayınız.

c) Bu şaiirin Divan Edebiyatiyle ortak olan ve olmıyan taraflarını gösteriniz.

d) Son mısrada «denir» sözünü başka bir sözle değiştiriniz.

Soru 2 — Klâsik sözünden ne anlıyorsunuz? Klâsik sayılan eserlerden hangilerini, niçin beğeniyorsunuz?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

Eylûl 1945 dönemi

«İnsan, gözüne yeni karalanmış bir kâğıt göründükçe Şinasi'ye nasıl rahmet okumaz, ki üdebamızı altı yüz seneden beri enin'ü ıstırap içinde tutan ve usul-i kalem yahut kaide-i rabıt denilen zencir'-i esareti ahendestane bir darbe-i himmetle paraladı.

Şimdi okuyoruz; hem de okuduğumuz şeylerde lezzet bulmak, yazdığımız şeylerde lezzet buldurmak için fikrin en vâsi meydanlarına, kalbin en hafi köşelerine girmeye çalışıyoruz. Meal, elfazı; maani, bedii; selâset, ziyneti ; ruh, kalıbı zencir-i tahakkümüne aldı. Bir şey yazmak istenilince esvap gösterecek ağaç parçası gibi, lâfza münasip mâna aranmıyor; gelin tezyin edecek elbise gibi, mânanın letafetini gösterecek elfaz aranıyor. Hakikatin nümayişe galebesine bu bir mukaddeme-i kübradır.»

Usul-i kalem: yazı usulü. Kaide-i rabıt: cümleleri biribirine bağlama kaidesi. Ahendestane: demir elle. Darbe-i himmet: vardım vuruşu, hamlesi. Meal: öz. Elfaz: lâfızlar, sözler. Maani: mânalar. Bedi: güzel yazma kaideleri. Selâset: akıcılık. Esvap gösterecek ağaç parçası: manken. Letafet: güzellik. Mukaddeme-i kübra: büyük başlangıç.

Soru 1 —

a) Bu metin hangi yazarın olabilir?
b) Yazarın ana fikrini belirtiniz.

c) Bu fikir edebiyatımızda nasıl bir yeniliği hazırlıyor?

ç) Bu parçanın ifadesinde gördüğünüz özellikler nelerdir?

Soru 2 — Türkçede bugünkü sadeleşme hareketinin ana çizgilerini gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Edebiyat Kolu ile Klâsik Kol

TARİH SORUMLARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — İstanbul'un Tükler tarafından fethini anlatınız ve bu fethin Türk ve İslâm âlemleri ve Avrupa bakımından önemini belirtiniz.

Soru 2 — Kırım harbinin genel sebepleri ve neticeleriyle Paris Kongresinin devletlerarası münasebetler bakımından önemini anlatınız.

Soru 3 — «Altı ok» diye anılan Kemalizm ilkelerinin mânalarını anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — XVII. yüzyılda Anadolu'da vuku bulan iç isyanların sebeplerini, mahiyetlerini ve neticelerini anlatınız.

Soru 2 — Viyana Kongresi ve Mukaddes İttifakın Avrupa tarihindeki yeri ve tesirleriyle neticelerini anlatınız.

Soru 3 — Türk İstiklâl Savaşında Osmanlı hükümetinin oynadığı menfi rolü belirtiniz ve bu hükümetin nasıl ve ne vakit tarihe karıştığını anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — 1789 Fransız İhtilâlinin geçirdiği safhalar ve bu ihtilâlin sonuçları.

Soru 2 — Osmanlı imparatorluğunun yıkılışı sebepleri.

Soru 3 — Türk devriminin kadınlığa sağladığı haklar ve bunun sosyal ve ekonomik hayatımızdaki önemi.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Osmanlı Devletinin kuruluşundan İstanbul'un fethine kadar olan dönemde Türk - Bizans münasebetleri.

Soru 2 — XVII. yüzyılda Fransa'nın Avrupa hegemonyası için çalışmaları.

Soru 3 — Millî mücadelenin ilk günlerinde kurulan başlıca millî cemiyetler ve bunların müşterek ve genel karakterleri.

Soru 1 — Dört
Soru 2 — İki
Soru 3 — Dört

Fen Kolu

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — XV. yüzyılda yapılan büyük coğrafya keşifleri nelerdir? Bu keşiflere imkân veren sebeplerle keşiflerden doğan neticeleri ve keşfolunan yerleri anlatınız.

Soru 2 — Girit adası ne zaman ve ne suretle Osmanlı idaresine girmiş, ne zaman ve ne şekilde Osmanlı devletinden ayrılmıştır?

Soru 3 — Türk İstiklâl Savaşı sırasında Türkiye ile Fransa arasında imzalanan Ankara İtilâfnamesinin hükümleri ve neticeleri nelerdir?

Sorulara verilecek ontlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Bulgaristan Prensliğinin kuruluşundan Birinci Cihan Harbinin sonuna kadar Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasındaki münasebetleri anlatınız.

Soru 3 — 19 mayıs 1919 da Mustafa Kemal Samsun'a çıktığı zaman Türkiye nasıl bir durumda idi?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — XVIII. yüzyılın ikinci yarısında Lehistan'ın paylaşılması.

Soru 2 — XVI. yüzyılda Akdeniz'de Türk eğemenliği ve sonuçları.

Soru 3 — Türk Milleti, İstiklâl Savaşına hangi sebeplerle girişti?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Fatih devrinde Osmanlı - Venedik ve Osmanlı - Akkoyunlu harbı (Sebepleri ve sonuçları ile).

Soru 2 — Türkiye'de Birinci Meşrutiyet.

Soru 3 — Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçişinden Ankara'da Büyük Millet Meclisi Hükümetinin kuruluşuna kadar olan dönemde millî birliği sağlıyan çalışmalar.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — İki
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Dört

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Edebiyat Kolu

FELSEFE GRUPU SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Mantık: Deneyim hangi bilimlerde, nasıl ve ne maksatla kullanılır? Misal vererek anlatınız.

Soru 2 — Felsefe: Felsefenin bilim ve hayat üzerine tesirini yazınız.

Soru 3 — Toplumbilim: Güzel sanatların doğuşunun ve ilerleyişinin cemiyet hayatı ile ilgisi ve toplumsal hayatta güzel sanatların ödevi üzerinde düşündüklerinizi yazınız.

Soru 4 — Ruhbilim: Alışkanlık nedir, nasıl teşekkül eder? Alışkanlığın hayatımızdaki önemini anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — İki
Soru 3 — Üç
Soru 4 — İki

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Mantık: Bilimlerde Kanun sözünden ne anladığınızı, deneysel kanunun ne demek olduğunu misalleriyle anlatınız.

Soru 2 — Felsefe: Görgücülük ne demektir? Bunlar, akılcıları nasıl tenkid etmişler ve bilginin ve akıl ilkelerinin teşekkülünü nasıl açılamışlardır?

Soru 3 — Toplumbilim: Suç, sorav ve ceza kavramlarını açıklayınız. Bunardan suçun toplumsal mahiyetini misalle anlatınız.

Soru 4 — Ruhbilim: Tutku nedir, heyecandan farkını ve sebeplerini misalleriyle yazınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — İki
Soru 3 — Üç
Soru 4 — İki

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Mantık: Tasım ile matematikteki ispatı karşılaştırınız, benzerlik ve ayrılıklarını anlatınız.

Soru 2 — Toplumbilim: Çağdaş milletler arasında savaş sebepleri ve devamlı bir barışın şartları hakkında düşündüklerinizi yazınız.

Soru 3 — Ruhbilim: Duygu nedir ve başlıca özellikleri hakkında bidiklerinizi yazınız.

Soru 4 — Felsefe: «Hakikat» sözünden ne anlıyorsunuz, bilimsel bir hakikatın pekin olmasını açılayınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — İki
Soru 2 — Dört
Soru 3 — İki
Soru 4 — İki

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Mantık: Bilimsel açılama nasıl yapılır? Varsayım ile kanun kavramlarını karşılaştırınız.

Soru 2 — Toplumbilim: Aile kurumunun başlıca evrim şekillerini ve bu şekillerle cemiyet yapısı arasındaki bağlılığı yazınız.

Soru 3 — Felsefe: Görgücülük ve usçuldk arasında en önemli ayrılık hangisidir? Bu mesleklerin başlıca filozofları kimlerdir?

Soru 4 — Ruhbilim: «İmgelem» ile «bellek» i tanımlayız, karşılıklı olarak biribirine yaptıkları etkileri yazınız.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — İki
Soru 2 — Üç
Soru 3 — İki
Soru 4 — Üç

Fen Kolu
Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Mantık: Tanım ne demektir, kaç türlü tanım vardır? Matematikte kullanılan tanımlamaların özellikleri ve önemi nelerdir?

Soru 2 — Toplumbilim: Derebeylik nedir, nasıl teşekkül eder. Bu rejimin özellikleri nelerdir?

Soru 3 — Ruhbilim: (Dikkat) i tanımlayınız ve başka ruhsal yetkilerle bağlılığını gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Mantık: St. Mill'in tümevarım kurallarını misalleriyle açılayınız.

Soru 2 — Toplumbilim: Değişim ve evrimini yazınız.

Soru 3 — Ruhbilim: Heyecan ve duygu nedir, aralarındaki farkları misallerle anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Mantık: Gözlem ve deneyim ne demektir? Aralarındaki farkları yazınız.

Soru 2 — Toplumbilim: Çağdaş demokrasilerin doğuşu hakkında bildiklerinizi ve Türkiye Cumhuriyetinin halkçılık ilkesi üzerinde düşündüklerinizi yazınız.

Soru 3 — Ruhbilim: Kavram ne demektir?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Mantık: H. Poincaré matematiğin amaçlarından bahsederken diyor ki: «Matematik, tabiatı incelemek ve anlamak için bize önemli bir alet hazırlar.» Siz bu sözden ve burada kullanılan alet kelimesinden ne anlıyorsunuz?

Soru 2 — Toplumbilim: Din nedir, dinin evrim şekilleriyle cemiyet yapısı arasındaki bağlılığı anlatınız?

Soru 3 — Ruhbilim: Heyecan ve duygu ne demektir, aralarındaki farkları misallerle gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Edebiyat Kolu ile Klâsik Kol
MATEMATİK SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Bir A B C üçgeninin köşeleri A $(x=5, y=O)$, B $(x=1, y=2)$, C $(x=-3, y=-2)$ dir. Bu üçgenin yüksekliklerinin denklemlerini yazınız ve uzunluklarını bulunuz.

Soru 2 — $y = \frac{x^2+2x+25}{(x+1)^2}$ fonksiyonunun değişimini inceleyiniz ve grafiğini çiziniz.

Sorulara verilecek notar:
Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Bir D doğrusu $ax + by + c = o$ denlemiyle biliniyor. Sıra ile D nin o x, oy eksenleriyle o başlangıcına göre simetrikleri olan D_1, D_2, D_3 doğrularının denklemlerini yazınız.

Soru 2 — $y=x^2 + px$ fonksiyonunun değişimini gösteren eğriyi çiziniz. (p nin işaretine göre iki hal biribirinden ayırdedilecektir.)

Sorulara verilecek notla.

Soru 1 — Beş
Soru 2 — Beş

Haziran 1945 devresi

Soru 1 — $y = (X-1)^2 \ (X+1)$ fonksiyonu veriliyor:

a) Bu fonksiyonun değişimini inceleyiniz ve grafiğin yapınız,
b) Bu eğrinin $y=1$ doğrusu ile Y ekseni üzerindeki B noktasından başka iki C ve A kesim noktalarının koordinatlarını bulunuz,
(C, eğrinin Y eksenine göre, doğru ile sağdaki kesim noktasıdır).
c) BC doğru parçası ve eğri yayı arasında kalan alanı hesap ediniz.

Soru 2 — A (3,0), B (0,2), C (1,3) bir üçgenin köşeleri olduğuna göre;

a) Kenar ortayların G kesim noktasının koordinatlarını bulunuz.
b) Bu G niktasından AB ye çizilen paralel doğrunun denklemini yazınız.
c) Bu üçgenin alanını hesaplayınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Beş
Soru 2 — Beş

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — $y = (x-2)^2$ fongsiyonu veriyor.

a) Bu fonksiyonun değişimini inceleyiniz ve grafiğini çiziniz.

b) $y = x$ doğrusu ile kesim noktalarını bulunuz.

c) Bu doğrunun başlangıçtan başka, başlangıç noktasına en yakın kesim noktası A ve eğrinin maksimum noktası da B ile gösteriliyor. OA doğru parçasiyle O B A yayı arasında kalan alanı hesabediniz.

Soru 2 — Üç köşesi A (3,4), B (0,0), C (5,0) olan bir eşkenar dörtken veriliyor;

a) Eşkenar dörtgenin dördüncü D köşesinin koordinatlarını bulunuz.

b) Eşkenar dörtgenin köşegenlerinin dikliğini ispat ediniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Beş
Soru 2 — Beş

Fen Kolu

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — F_2 merkezli doğrultman çemberi ve F_1 odağı verilmiş bir konik ile bir G doğrusunun kesim noktalarını bulunuz ve problemi irdeleyiniz.

Soru 2 — F_1, F_2 odaklarından geçen eksen X ekseni, F_1 F_2 nin orta dikmesi Y ekseni alındığına ve sabit toplamı 2a ile ve odak uzaklığı c ile gösterildiğine göre elipsin denklemini çıkarınız ve merkezil denklemi irdeleyiniz.

Soru 3 — $y = x^2$ parabolünün OA yayı ve (x_a, y_a) koordinalleriyle sınırlanan alanını hesaplayınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Parabole ait aşağıdaki özelikleri ispat ediniz:

a) Bir teğetin P değme noktasından doğrultmana PL dikmesi indirilirse; L dikme ayağı, P değme noktası, F odağı ve teğetin ekseni kestiği T noktası bir eşkenar dörtgenin köşeleridir.

b) Eğri köşesindeki teğet diğer her teğet altını yarıya böler.

c) Her normal altı p yarım parametresine eşittir.

ç) Odak noktası, bir teğetin değme noktasiyle bu teğetin ekseni kestiği noktadan ve bu değme noktasındaki normalin ekseni kestiği noktadan eşit uzaklıktadır.

Soru 2 — P_1 $(1; \sqrt{3})$ noktasından geçen ve asimptotları $y = \pm 2x$ olan hiperbolün merkezil denklemi nedir?

Soru 3 — $y^2 = 4x$ parabolüne $s_t = n + 2s_n$ olacak surette bir teğet çizilmiştir. Değme noktasının koordinatlarını bulunuz.

(s_t, n, s_n, sırasiyle; teğet altı normal ve normal altı uzunluklarını göstermektedir.)

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Bir dar üçgenin dışına çizilen çemberin ortasantrya (yüksekliklerin birleştiği H noktasına) göre $\frac{1}{2}$ oranında düz homotetiği alınırsa:

a) Homotetik çember, yüksekliklerin dikme avaklarından, kenarların orta noktalarından, ortasantr ile köşeler arasındaki doğru parçalarının ortalarından geçer. (Öyler çemberi)

b) Öyler çemberinin yarıçapı ne kadardır?

c) Üçgenin bir kenar ortayı, köşeleri homoteti merkezi ve kenar ortay üzerindeki üçgen köşesi ve karşı kenar ortasının homotetiği olan üçgenin de kenar otayıdır; bu kenar ortayla merkezler doğusunun kesim noktası üçgenin G ağırlık merkezi olduğunu ispatlayınız.

d) H ortasantr, O dışa çizilen çember merkezi, M Öyle çemberinin merkezi ve G ağırlık merkezi bir harmonik bölme meydana getirir, niçin?

Soru 2 — $64x^2 + 100y^2 = 6400$ elipsi ve $5y = 3x - 15$ doğrusu veriliyor Elipsin merkezinden bu doğrunun paraleli ve bunun eşlenik köşegeni çiziliyor. Bu köşegenlerin uçlarından elipse dört teget çiziliyor. Eşlenik köşegenler arasındaki açı nekadardır; tegetlerin meydana getirdiği paralelkenarın alanı ve elipsin köşe tegetlerinin meydana getirdiği dik dörtgenin alanı nekadardır?

Soru 3 — Astroid denilen $x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}} = a^{\frac{2}{3}}$ eğrisinin tegetinin denklemini çıkarınız ve tegetin koordinat eksenleri arasında kalan parçasının uzunluğunun sabit a ya eşit olduğunu gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Bir üçüncü derece parabolü y eksenini — 5 noktasında, x eksenini + 1 de kesiyor ve bu eksene + 5 noktasında teğet oluyor. Bu parabolün denklemi nedir? x ekseniyle eğri yayı arasındaki alanı bulunuz.

Soru 2 — Bir üçgenin dışına çizilen çembere, üçgen köselerinden çizilen teğetler ile bu köşeler karşısındaki kenarların kesim noktaları, bir doğru üzerinde bulunur. Ispatı.

Soru 3 — Bir eşkenar üçgenin bir köşesi bir parabol köşesiyle çakışıktır. Bu üçgenin bir kenarı (uzunluğu a) parabol ekseni üzerinde ve bu kenar karşısındaki köşesi ise parabol üzerinde bulunuyor. Parabolün denklemi nedir? Eğri ile üçgenin, kiriş olmıyan, iki kenarı arasındaki alan ne kadardır? (a = 3 cm)

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Edebiyat Kolu ile Klâsik Kol
TABİAT BİLGİSİ SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Bir bitki hücresinin Karyokinez ve Amitoz tipinde çoğalmasını anlatınız ve çoğalma safhalarını gösterir resimleri de çiziniz.

Soru 2 — İnsan vücudunda besinlerin sindirilmesi.

Soru 3 — Jeolojik zamanlar ve bunların bölünmeleri.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Sinir dokusunu,
Soru 2 — Derinin yapısını,
Soru 3 — Antropozoik'i (Dördüncü zaman) anlatınız.

Soulara verilecek otlar:

Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Vitaminler; A, B, C, D vitaminleri, faydaları ve hangi besin maddelerinde bulundukları.

Soru 2 — Koklama ve tatma duyguları ve organları.

Soru 3 — Buzullar ve işleyleri.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylül 1945 dönemi

Soru 1 — İnsan ve hayvan vücudunda hastalık yapan bir hücreli ve çok hücreli bitki ve hayvanlar hakkında kısa bilgi veriniz ve bunların sebep oldukları hastalıklar veya değişiklikler nelerdir? Anlatınız.

Soru 2 — Hayvanları avlamakla geçinen (Böcekçil) bitkileri yazınız.

Soru 3 —

a) Stratigrafi = Tabakalaşmanın çeşitlerini çiziniz ve anlatınız.
b) Dördüncü zamanda (Antropozoik) insan, (Paleolitik insan, Neolitik insan) hakkında bildiklerinizi yazınızı

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Fen Kolu

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — İnsan yüreğinin yapısı (Anatomisi).

Soru 2 — Canlıların jeolojik işleyleri:

a) Hayvanların sebep oldukları değişiklikler,
b) Bitkilerin sebep oldukları değişiklikler.

Soru 3 — Paleozoik (Birinci zaman):

a) Paleozoik hayvanları,
b) Paleozoik direyinin genel karakteri.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylül 1944 dönemi

Soru 1 — Sindirim aygıtının kısımları ve her kısmın yapısı hakkında bilgi veriniz.

Soru 2 — Hayvansal dokulardan Epitelyun dokusunu,

Soru 3 — Yer sarsıntılarının sebebini, yer sarsıntılarının grafik dağılışını, sismoğrafı anlatınız.

Sorulara verilcek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Bitki kökünün yapısı.

Soru 2 — Hayvanlar serisinde dolaşım aygıtı.

Soru 3 — Memleketimizde mesozoik oluşlar «Trias devri, Jura devri, tebeşir devri».

Soru 4 — Dördüncü zaman hayvanları.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — İki
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç
Soru 4 — İki

Eylül 1945 dönemi

Soru 1 — Hormonlar:
a) Hormonların vücuttaki rolü,
b) Dış salgı bezi, iç salgı bezi, karma bez ne demektir?
c) Vücutttaki önemli iç salgı bezlerinin adlarını ve yerlerini söyleyiniz ve bunların ödevlerini anlatınız.

Soru 2 — Bitkilerde ve hayvanlarda ortakyaşama.

Soru 3 — Suların jeolojik işleyleri.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Fen Kolu
FİZİK SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — I=4 amper şiddetinde bır elektrik akımı, içinde 10° de 9,6 litre su bulunan bir kab içine daldırılmış, R=418 omluk sabit direnci olan bir telden 5 dakika müddetle geçmektedir.

1) Devrede sarf olunan gücü hesabediniz.
2) Devrede 5 dakika zarfında yutulan enerjinin jul cinsinden değeri nedir?
3) Kabın içindeki suyun son sıcaklığı nedir?

Soru 2 — Yatayla *a* açısını yapmak üzere atılan bir merminin hareketinin ifadesini bulunuz ve merminin T çıkış zamanını, H çıkış yüksekliğini, U atış uzaklığını hesabediniz.

Soru 3 — Fresnel aynaları ile yapılan bir girişim deneyinde kuullanılan basit ışığın dalgaboyu nasıl hesaplanır?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — 40 metre uzakta ve 30 m. yüksekliğinde bir kulenin tepesine nişan alınıyor. Saniyede 500 metre ilk hızla atılan kurşun, kulenin tepesinden itibaren kaç santimetre aşağıda bir noktayı vurur?

($g = 980 \frac{cm}{sn^2}$ alınacaktır)

Soru 2 — Basit sarkaç formülünü çıkarınız ve basit sarkacın periyot ifadesini kullanmak suretiyle yerçekimi ivmesinin ölçülmesinin esasını anlatınız.

Soru 3 — Elektroliz olayını misallerle izah ediniz, Faraday kanununu ifade ediniz ve elektrolizden hangi işler için faydalanıldığını anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Odak uzaklığı f=20 cm olan bir yakınsak merceğin eksenine dikey ve bu merceğin arkasında 10 cm uzakta bir düzlem ayna tutuluyor. Merceğin ön tarafına p=30 cm uzaklığa, eksene dikey olarak, h=10 cm yüksekliğinde bir ışıklı yarık konuluyor. Bu yarığın bu sistemdeki görüntüsünü çiziniz.

Soru 2 — Elektromotor kuvveti 48 volt ve iç direnci 2,4 om olan bir akkümülâtör bataryası, paralel bağlanmış iki AB devresine akım vermektedir. Bu devrelerden biri 80 omluk bir direnç, diğeri de elektromotor kuvveti 40 volt ve iç direnci 0,5 om olan, akkümülâtör bataryasiyle zıt bağlanmış, bir pildir. Devrenin muhtelif kısımlarından geçen akımların şiddetlerini hesabediniz.

Soru 3 — Kinetik ve potansiyel enerjileri tarif ederek, mekanik enerjinin sıkı-

mını anlatınız ve bunu bir misalle gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Gazların genel formülünün çıkarılması.

Soru 2 — İndükleme makarasında birinci devre akımı ile ikinci devrede husule gelen elektromotor kuvvetin zamanla nasıl değiştiklerini grafik üzerinde anlatınız.

Soru 3 — Bir namlunun doğrultusu $x = 40$ m uzakta ve $h = 30$ m yüksekliğinde bir kulenin tepesine doğru tutuluyor (kurşunun hızı $V_0 = 500$ m/sn); kurşun, kulenin tepesinden itibaren nekadar aşağıda bir noktayı vurur?

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

DEVLET OLGUNLUK İMTİHANI
Klâsik Kol
LÂTİNCE SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Aşağıdaki iki parçayı Türkçeye çeviriniz:

I) Eodem die ab exploratoribus certior factus hostess sub monte consedisse milia passuum ab ipsius castris octo, qualis esset natura montis et qualis in circuitu ascensus, qui cognoscrent, misitı Renuntiatum est facilem esse.

De tertia vigilia T. Labienum, legatum pro praetore, cum duabus legionibus et iis ducibus, qui iter cognoverant, summum iugum montis ascendere iubet; quid sui consilii sit, ostendit. Ipse de quarta vigilia eodem itinere, quo hostes ierant, ad eos contendit equitatumque omnem ante se mittit. P. Considius, qui rei militaris peritissimus habebatur et in exercitu L. Sullae et postea in M. Crassi fuerat, cum exploratoribus praemittitur.

II) Recepto Firmo expulsoque Lentulo Caesar conquiri milites, qui ab eo discesserant, dilectumque institui iubet. Ipse unum diem ibi rei frumentariae causa moratus Corfinium contendit. Eo cum venisset, cohortes quinque praemissae a Domitio ex oppido pontem fluminis interrumpebant, qui erat ab oppido milia passum circiter tria. Ibi cum antecursoribus Caesaris proelio commisso celeriter Domitiani o ponte repulsi se in oppidum recepernut. Caesar legionibus transductis ad oppidum constitit iuxtaque murum castra posuit.

Soru 2 — I: Aşağıdaki cümleleri Lâtinceye çeviriniz:

1) Yaşamak için yeriz, yemek için yaşamayız.

2) Yazın geceler günlerden daha kısadır, kışın geceler günlerden daha uzundur.

3) Öğrenmiş olduklarımızı öğretiyoruz.

II: Aşağıdaki cümlelerden en az üçünü seçerek Lâtinceye çeviriniz.

4) Şair Ovidius: «Augustus'un öfkesi bana vatandan ayrılmamı emrediyor» dedi.

5) Bizimkiler düşmanların ordugâhını ele geçirdiler.

6) Pompeius Caesar'ın Ariminum'dan çekilmesini istiyordu.

7) Caesar Pompeius'u yendi mi?

8) Caesar on beş martta öldürldü.

9) Troia'yı tahribettikten sonra Yunanlılar vatanlarına döndüler.

10) Troia kıralı Priamus'un elli oğlu vardı.

Eylûl 1944 dönemi

Soru 1 — Aşağıdaki iki parçayı Türkçeye çeviriniz:

I) Extremu moppidum Allobroogum est prooximumque Helvetiorum finibus Genava. Ec eo oppido pons ad Helvetios pertinet. Allobrogibus sese vel persuasuros, quod nondum bono onimo in populum Romanum viderentur, existimabant, vel vi coacturos, ut per suos fines eos ire paterentur. Omnibus rebus ad profectionem comparatis diem dicunt, qua die ripam Rhodani omnes conveni ant. Is dies erat ante diem quintum Kal. Apr. L. Pisone A. Gabinio consulibus.

II — 12. Interea certior factus Iguium Thermum praetorem cohortibus V tenere, oppidum munire, omniumque esse Iguinorum optimam erga se voluntatem, Courionem cum tribus cohortibus Pisauri et Arimini habebat mittit. Cuius adventu cognito difisus municipii voluntati Thermus cohortes ex urbe reducit et prifugit. Milites in itinere ab eo discedunt ac domum revertuntur. Cutio summa.

omnium voluntate Iguium recipit.

Soru 2 — Aşağıdaki cümlelerden en az altısını seçerek Lâtinceye çeviriniz:

1) Ceaesar bir köprünün yapılmasını emretti.

2) Lentulus Caesar'la görüşmek istiyordu.

3) Caesar, İskenderiye'yi (Alekxandria) zaptettikten sonra, İtalya'ya döndü.

4) Augustus İ. ö. 63 senesi 23 eylûlde doğmuştur.

5) Sulhu korumak için harbe hazırlanırız.

6) Kimi daha çok seviyorsun, anneni mi yoksa babanı mı?

7) Heivet'ler komşularını, kendileriyle birlikte hareket etmeğe teşvik ettiler. (persuadere).

8) Benimle beraber İtalya'ya gitmeni rica ederim.

9) Kuvvetlerin başında Labienus bulunuyordu.

10) Kumandan şehrin sakinlerine, kapıları açttıkları için teşekkür etti.

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Aşağıdaki iki parçayı Türkçeye çeviriniz:

I) Caesari nunttatur Helvetiis esse in animo per agrum Sequanorum et Haeduorum iter in Santonum fines facere, qui non longe a Tolosatium finibus absunt, quae civitas est in proviincia. Id si fieret, intellegebat magnoo scu mpericulo provinciae futurum, ut homines bellicosos, populi Romani inimicos, locis patentibus maximeque frumentariis finitimos haberet.

II) Brundisini Pompeianorum iniuriis atque ipsius Pompei contumeliis permoti Caesaris rebus favebant. Itaque cognita Pompei profectione concursantibus illis atque in ea re occupatis vulgo ex tectis significabant. Per quos re cognita Caesar scales parari militesque armari iubet, nequam rei gerendae facultatem dimittat.

Soru 2 — Aşağıdaki cümlelerden en az altısını seçerek Lâtinceye çeviriniz:

1) Müttefikler Romalılara üç yüz atlı göndermişlerdi.

2) Kumandan, düşmanların şehrini alır almaz, Romanya hareket etti.

3) Kitapları kızkardeşine verdin mi?

4) Caesar, askerlerini teşvik etmek için, bir nutuk söyledi.

5) Bütün insanlar, barış yapıldığı için, seviniyorlardı.

6) Cicero kardeşinden (daha) büyüktü.

7) Söylediklerimi unuttunuz mu?

8) Cicero İ. ö. 43 yılının aralık ayında Antonius'un gönderdiği adamlar tarafından öldürüldü.

9) Helvet'len, bütün hazırlıklarını yaptıktan sonra, vatanlarını terk ettiler.

10) Caesar, çok büyük bir savaş'a yendiği Helvet'lere vatanlarına dönmelerini emretti.

Eylûl 1945 dönemi

Soru 1 — Aşağıdaki iki parçayı Türkçeye çeviriniz!:

I) Interea ea legione, quam secum habebat, militibusque, qui ex Provincia convenerant, a lacu Lemanno, qui in flumen Rhodanu minfluit, ad montem Iuram, qui fines Sequanorum ab Helvetiis dividit, milia passuum undeviginti murum in altitudinem pedum sedecim fossamque perducit. eo opere perfecto prasidia disponit, castella communit, quo facillius, si invito se transire conarentur, prohibere posset.

II) Auximo Caesar progressus omnem agrum Picenu mPercurrit. cuntae earum regiosum praefecturae Iibentissimis animis eum reciipiunt exercitumque eius omnibus rebus iuvant. etiam Cingulo, quod oppidum Lebienus constituerat suaque pecunia exaedificaverat, ad eum legati veniunt, quaeque imperaverit se cupidissime facturos pollicentur. Milites imperat: mittunt.

Soru 2 — Aşağıdaki cümleleri Lâtinceye çeviriniz:

1) Düşmanlar, Romalıların nehri geçeceklerinden korkuyorlardı.

2) Öğrenmiş olduklarınızı unutmayınız.

3) Helvet'ler, beş yüz altı ile bütün Roma atlılarını püskürtmüşlerdi.

4) Elçiler kendisine döner dönmez, Caesar onlara cevap verdi.

5) Caesar, Diviciacus'un kendisine gelmesini emretti.

6) Caesar, Corfinium'u aldıktan sonra ele geçirdiği senatorların hepsini salim olarak serbest bıraktı.

DEVLET ORTA OKUL İMTİHANI ELEME BÖLÜMÜ TÜRKÇE SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Aşağıdaki şiir öğretmen tarafından noktalama işaretleri söylenmeksizin okunarak öğrencilere yazdırılacaktır:

Halûk'un Vedaı

Sen yoruldukça yol uzar artar
Çalı dişler taş ağrıtır yırtar
Çırpınır her dikende bir parçan
Yine sen pür emel önünde uçan
O tutulmaz hayali kapmak için
Atılır yırtınır ve inlersin
Varsın uçsun bugün değilse yarın
O senindir mükedder olma sakın
Koşan elbet varır düşen kalkar
Kara taştan su damla damla akar
Birikir sonra bir gümüş göl olur
Arıyan hakkı en sonunda bulur

Tevfik Fikret

Öğrenciye mânası verilecek kelime:
Pür emel = umut dolu

Soru 1 — Bu şiiri dikkatle okuduktan sonra noktalama işaretlerini koyunuz.

Soru 2 — Bu şiirde Tevfik Fikret'in ahsile giden oğlu Halûk'a verdiği öğüt nedir? Son dört mısrada şair neye inandığını söylüyor? Bu inancını açıkça anlatan mısra hangisidir?

Soru 3 — «Sen yoruldukça yol uzar artar

Çalı dişler taş ağrıtır yırtar» mısralarındaki fikri açıklayınız.

«Çırpınır her dikende bir parçan» sözünü nasıl anlıyorsunuz? Sekizinci mısrada şair «O senindir» demekle neyi kasdediyor?

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Birinci soru için not verirken öğrencinin diğer sorulara yazdığı cevaplardaki imlâ doğruluğu da dikkate alınacaktır.

Not: İmtihanlarda bazı öğretmenlerin sorulara cevaplar hazırlıyarak öğrenci yazılarının bu cevaplara uygun olup olmadığını aradıkları görülmüştür. Bu inceleme tarzının, metne ait sorulara tatbiki doğru değildir; soruların karşılıklarında öğrencinin metni yeter derecede kavrayıp kavrayamadığına ve düşüncelerinde doğruya yaklaşıp yaklaşmadığına bakılacaktır.

Eylûl 1944 dönemi

Aşağıdaki parça öğretmen tarafından noktalama işaretleri söylenmeden yazdırılacak, yalnız satır başı bildirilecektir.

ATATÜRK

Gördüğüm fotoğraflara göre biraz şişman, biraz yorgun, biraz hatları kalınlaşmış bir bedenle karşılaşacağımı sanırken kapıdan bir ışık dalgası halinde giren toplu bir kuvvet ve hayat kaynağı ile birden gözlerim kamaştı. Bebekleri en garip ve esrarlı madenlerden yapılma bir çift gözün mavi, sarı, yeşil ışıklarla aydınlattığı asabi bir çehre. Yüzde, alında, ellerde bir sağlık ve bahar rengi. Düzgün taranmış eksiksiz, sarı, genç saçlar, bütün zemberekleri çelikten, ince, yumuşak, toplu, gerilmiş, taptaze bir uzviyet.

Altı yüz senelik bir devri bir anda ihtiyarlatan adamın çehresi, eski ilâhlarınki gibi yıpranmış bir başın hiçbir izini taşımıyor. Alevden coşkun bir nehir halinde eski tarihin bütün yıkıntılarını süpüren ve yeni bir cihanın oluşuna yol açan fikirler kaynağı o baş, bir yanardağ tepesi gibi taşıdığı ateşe kayıtsız, mavi gök altında sessiz ve mütebessim duruyor.

Ahmet Haşim

Soru 1 — Bu parçayı dikkatle okuduktan sonra noktalama işaretlerini koyunuz.

Soru 2 —

a) Bu yazıda Ahmet Haşim Atatürk'ü nasıl bir insan olarak tanıtıyor?

b) Yazının birinci kısmı ile ikinci kısmında yazar, Atatürk'ün hangi taraflarını belirtiyor?

c) «Altı yüz senelik bir devri bir anda ihtiyarlatan adam», «esksi tarihin bütün yıkıntılarını süpüren ve yeni bir cihanın oluşuna yol açan fikirler kaynağı o baş» sözlerini açıklayınız?

d) Bu parçada Atatürk'e en fazla yakıştırdığınız sıfatlar ve benzetmeler hangileridir?

Soru 3 — Atatürk'ün değerlerini ve memleketine ettiği hizmetleri kısaca anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — İki
Soru 2 — Beş
Soru 3 — Üç

Not: Her üç sorunun cevaplarına not verilirken imlâ doğruluğu da dikkate alınacaktır.

Haziran 1945 dönemi

Aşağıdaki parça öğretmen tarafından noktalama işaretleri söylenmeden yazdırılacak, yalnız satır başı bildirilecektir.

«Çiftçinin *alnının teri sanki çalışkan kollarının erimiş şiiridir.* Çalışmak için kuşlardan erken uyanır ve kuşlar ötmeğe başlamadan o işine başlar...

Oh, *temmuzun öğle saatinde rüyasını ufkun genişliği ile doldurarak dinlenmek onun o kadar hakkıdır ki...* İşte bir rençper, baldırlarına *sıcak nurdan bir dolak saran* yaz güneşini unutmak için bir ıhlamur gölgesine uzanmış ve gözlerini kamaştıran aydınlık üstüne göz kapaklarını indirmiş, elleri ensesinde yastık ve göğsü ağacın yeşil gölgesiyle örtülü, uyuyor. Hulyasında, kim bilir, mermerden mermere atlıyan ne billûr gibi çağlıyanlar, *sahilleri serinlikle rıhtımlanmış* ne berrak göller ve daha kimbilir ne tazelik şiirleri vardır!.. Bununla

beraber kızıl, esmer çehresinde ter taneleri garip bir yağ cilâsiyle ışıldıyor. *Öyle ki kırmızı toprak renkli başına, sızan bir «Göksu» testisi diyebilirsiniz.* Yaz böceklerinin çıtırdattığı sükût, onu şimdi uyandırınca *azminin yumruğu ile gözlerindeki mahmurluğu silerek* yine sevgili ekinleri içinde çalışmağa avdet edecek...»

Cenap Şahabettin

Soru 1 —

a) Bu parçada yazar rençperlik hayatının hangi taraflarını övüyor?
b) Altı çizgili cümleleri ve cümle parçalarını açıklayınız.
c) *Hulya* ile *rüya* arasındaki anlam farkını belirtiniz. Mahmurluk, cilâ, azim, sahil, ekin ne demektir? birer cümle ile anlatınız.
d) Bu parçadaki sıfatları gösteriniz.

Soru 2 — Toprağı işlemek güzel ve faydalı bir iş midir? Niçin?

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Altı
Soru 2 — Dört

Eylül 1945 dönemi

Aşağıdaki atasözleri öğretmen tarafından okunarak yazdırılacaktır.

1) Anlıyana sivrisinek saz, anlamıyana davul zurna az.
2) Armut piş ağzıma düş.
3) Bir söyle iki dinle.
4) Öfke ile kalkan zararla oturur.
5) Ne ekersen onu biçersin.
6) Yuvarlanan taş yosun tutmaz.
2) Güneş girmiyen eve hekim girer.

Soru 1 — Bu atasözlerinden üçün'i seçerek birer birer açıklayınız; bize verdikleri öğütler üzerinde düşündüklerinizi kısaca yazınız.

Soru 2 — 1 ve 7 sayılı atasözlerindeki kelimelerin cinsleri, yapıları ve cümle içinde ne halde kullanıldıkları hakkında bildiklerinizi sırasiyle yazınız.

Soru 3 — Yazın, okulunuzun bulunduğu şehirden başka bir yerdesiniz. Okulunuz izcilerinin bir kamp kuracaklarını haber alıyorsunuz. Siz de bu kampa katılmak istiyorsunuz. Bu isteğinizi beden eğitimi öğretmeninize bildirmesi ve alacağı cevabı kampa çıkış tarihiyle birlikte size yazması için arkadaşlarınızdan birine bir telgraf çekiniz. Telgrafı, yanlış ve eksik anlaşılmamak şartiyle ne kadar kısa yazmak mümkünse o kadar kısa yazacaksınız.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Beş
Soru 2 — İki
Soru 3 — Üç

DİKKAT: Her üç sorunun cevaplarına not verilirken imlâ ve noktalama doğruluğu da dikkate alınacaktır.

DEVLET ORTA OKUL İMTİHANI ELEME BÖLÜMÜ MATEMATİK SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Tabanı G ve yüksekliği H olan pramit hacmının $V = \frac{1}{3} G.H$ formülü ile hesaplanacağını nasıl anlatabilirsiniz? Piramidin hacım formülünden faydalanrak koni hacmını veren formülü çıkarınız.

Soru 2 —

$$4\tfrac{1}{2}x - 4\tfrac{1}{3}y = 12$$
$$3\tfrac{1}{4}x - 3\tfrac{3}{5}y = 5$$

İki bilinmiyenli denklemi çözerek x ve y nin değerlerini bulunuz.

Soru 3 — % t faiz fiatiyle A kapitalinin n yıl müddetle faizi niçin $f = \frac{A.n.t}{100}$ eder? f hangi değerlerle orantılıdır? Bu bağlılığı A, n ve t ye göre ayrı ayrı çözünüz ve her defasında A, n, t nin hangi değerlerle doğru orantılı, hangileriyle ters orantılı olduğunu yazınız.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylül 1944 dönemi

Soru 1 — $1 = \frac{2x+1}{3x-15} - \frac{x-11}{2x-10}$ denklemini çözerek x ın değerini bulunuz.

Soru 2 — İki rakamlı bir sayının rakamlarının yerleri değiştirilirse değeri 9 artıyor. Sayının kendisi, rakamlarının mutlak değerleri toplamına bölünürse bölüm 4, kalan 3 oluyor; bu sayı nedir?

Soru 3 — A B C üçgeninde B C ye, A K = [illegible] A B olmak üzere, K F paraleli çiziliyor. A B C ve A K F üçgenlerinin alanları arasında nasıl bir oran vardır? (A B C üçgeninin kaç tane A K F üçgenine ayrılabileceğini araştırınız).

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — Üç
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Dört

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Aşağıdaki oantıda çarpım eşitliğini kurunuz ve bunun yardımiyle x bilinmiyenini çözünüz:

$$\left(\frac{a^3-b^3}{a-b} - a\,b\right) : \left(\frac{a^3+b^3}{a+b} + a\,b\right) = 1 : x$$

Soru 2 — Aşağıdak proplemi; hem denklem, hem de grafik ile çözünüz:

A dan çıkan bir koşucu B ye 80 dakikada varıyor. B den çıkan başka bir yolcu ve A ya 120 dakikada varıyor. İkisi birden aynı zamanda yola çıksalar ne kadar zamanda ve nerede karşılaşacaklardır? (AB=50 km)

Soru 3 — Benzer üçgenlerde karşılıklı kenar ortayların, biribirine göre, tıpkı karşılıklı kenarlar gibi orantılı olduğunu gösteriniz.

Soru 4 — Bir A B doğru parçasiyle bir A açısı veriliyor:

a) A B doğru parçasının orta dikmesi üzerinde öyle bir P noktası bulunuz ki, A B doğru parçası bu noktadan A açısı altında görünsün,
b) A B doğru parçası ile P den geçen çemberin merkezini bulunuz,
c) Kköşesi A B doğru parçasına göre P ile bir yanda ve çember üzerinde bulunan her A K B açısının A açısına eşit olduğunu gösteriniz.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 — İki

Soru 2:

a) Denlemle çözüm — İki
b) Grafikle çözüm — Bir

Soru 3 — İki
Soru 4 — Üç

Eylâl 1945 dönemi

Soru 1 —

a) Aşağıdaki işlemi yapınız:

$$\frac{2 + \frac{3}{5} + \frac{4}{25}}{4 + \frac{8}{5} + \frac{16}{25}}$$

b) a: b = c: d olduğuna göre $\frac{a+b}{a-b} = \frac{c+d}{c-d}$ orantısının doğruluğunu gösteriniz.

Soru 2 —

a) $\frac{x-1}{x+1} = \frac{2}{3}$ denklemine bir problem uydurunuz ve bu denklemi çözünüz.

b) Aşağıdaki problemi çözünüz:

Aynı iki rakamla yazılan iki sayının aralarındaki fark 36 dır. Bu sayılardan küçüğüne kendi onlar basamağındaki rakam ile birler basamağındaki rakamın dört katı eklenirse 100 elde ediliyor. Bu sayılar nelerdir?

Soru 3 — Kare şeklindeki tabanının bir kenarı = 7,5 cm ve yan kenarı s = 10 cm olan bir dik piramidin hacmını hesaplayınız.

Soru 4 — Bir üçgende a = 5 cm ve b = 3,5 cm dir. Buna benzer üçgende a kenarını karşılıyan a'=3 cm dir. Bu üçgenlerin her birinin alanlarını hesaplayınız.

Sorulara verilecek notlar:

Soru 1 —

a) Bir

b) Bir
Soru 2 —
a) Bir
b) İki

Soru 3 — Üç
Soru 4 — İki

DEVLET ORTA OKUL İMTİHANI ELEME BÖLÜMÜ TABİAT BİLGİSİ SORULARI

Haziran 1944 dönemi

Soru 1 — Kan ve kanın dolaşımı:
a) Kanın yapısı,
b) Temiz ve kirli kan,
c) Yüreğin yapısı,
d) Kanın vücutta dolaşımı,
e) Büyük ve küçük dolaşım,
f) Kan dolaşımına ait sağlık koruma bilgileri .

Soru 2 — Yaprağın iç yapısı (Anatomisi)

Soru 3 — Kök bacaklılardan bir (amip) in yapılışı ile besin alma ve çoğalma tarzlarını anlatınız.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Eylül 1944 dönemi

Soru 1 — Dişin yapısını ve korunmasını,
Soru 2 — Çiçeğin yapısını,
Soru 3 — Silâhsız şeriti anlatınız.
Sorulara veilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

Haziran 1945 dönemi

Soru 1 — Bileşikgiller familyasından ayçiçeği ve karahindiba: gövdeleri, yaprakları, kökleri, çiçek ve çiçeklikleri. Bileşikgillerin genel karakterleri.

Soru 2 — Sürüngenlerden yer kertenkelesi; yaşadığı yer, vücut örtüsü, hareket ve beslenmesi.

Soru 3 — Asklı mantarlar. (Çavdar mahmuzu, bira mayası)

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Üç
Soru 2 — Dört
Soru 3 — Üç

Eylül 1945 dönemi

Soru 1 —
a) Solucanlar şubesine ait hayvanların adlarını yazınız ve bunlar hakkında kısa bilgi veriniz.
b) Solucanlar şubesi hayvanlarının vücut yapılışlarına ve yaşayışlarına ait genel bilgi veriniz.

Soru 2 — Çiçeksiz bitkilerden eğreltiotu:
a) Toprak içi gövdesi,
b) Yaprakları,
c) Spor kesesi kümeleri,
d) Üremesi.

Soru 3 — Kulağın yapısını anlatınız. İşitme üzerinde ve kulağın korunması hakkında bilgi veriniz.

Sorulara verilecek notlar:
Soru 1 — Dört
Soru 2 — Üç
Soru 3 — Üç

BEDEN EĞİTİMİ VE İZCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 2071-6/473

1493

22/IX/1945

ÖZET: Bütünlemeye kalan öğrencilerin Okul Spor yurtları veya oyun yuvalarında görev alamayacakları h.

Bütünlemeye kalan öğrencilerin Okul Spor Yurtlarında veya oyun yuvalarında görev almamaları hakkında Beden Eğitimi İzcilik Müdürlüğünün Bakanlık Yüksek katından komisyonumuza havale buyrulan 24/I/1945 tarihli ve 19 sayılı yazısı okundu ve gereği düşünüldü:

Olgunluk ve lise bitirme imtihanları ile Devlet orta okul imtihanlarında bütünlemeye kalan öğrencilere Okul Spor yurtları veya oyun yuvalarında görev verilmemesi ve müsabakalara iştirak ettirilmemesi hususunun ilgililere tamimi kararlaştı.

İş Bakanllık Yüksek katının beğenmelerine sunulur.

Millî Eğitim Bakanı
Hasan-Âli Yücel

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİ YAPI SANDIGI
Sayı: 4144

1494

11/IX/1945

ÖZET: Kurul seçimleri h.

İlkOkul Öğretmenleri Yapı Sandığı İlce Kurulu Başkanlığına

1 — Arsa, ev alımı ve yapımı işlerini yürütmek üzere İlce Kurulu Başkan ve üyelerinin adlarına gönderilen posta veya Banka havaleleri, İlce Kurulu asıl üyeliklerinde meydana gelip de yönetkemize tesçil ettirilmemiş değişiklikler yüzünden, sahipleri bulunmadığı kaydiyle geri çevrilmekte ve bu durum sandığın çıkarına aykırı sonuçlar vermektedir.

2 — Sandığımızca çıkarılmış ve birer eşi Kurullara gönderilmiş olan «Genelgeler I» broşürünün üçüncü sahifesindeki 1814 sayılı genelgenin üçüncü maddesinde de işaret olunduğu gibi Kurul değişikliklerini gösteren tutanaklar Sandığımıza gününü gününe gönderilmelidir.

3 — Bazı kurullarda açılan asıl üyeliklerin, İlce Merkez Öğretmenleri Genel Kurulunun her hangi bir kararına dayanılmaksızın, yedek üyeler dışından getirilen zatlarla kapatıldığı görülmektedir. Kurullarda açılacak üyeliklere önce, rey sırasiyle, yedek üyeler getirilir ve keyfiyet İlce Kurulunun gerekçeli tutanağı ile Sandığa bildirilir. Eğer yedek üyelerin her üçü de, türlü sebeplerle, ayrılmış bulunuyorsa İlce merkez öğretmenleri genel kurulu toplantıya çağrılarak yeniden yedek üye seçilmesi sağlanır.

4 — İlce merkezindeki öğretmen sayısı, ayrıca üç yedek üye seçimine veya ayrı zatlar tarafından temsil edilmesi gereken Yapı ve Yardım Sandıkları kurullarını ayrı ayrı teşkile yetecek tutarda değilse seçimlerin aşağıda açıklandığı gibi yapılması uygun olur:

İlce merkezinde:

a) Öğretmen sayısı bir ise; bu öğretmen her iki kurulu da idare eder.

b- Öğretmen sayısı iki ise; biri Yapı diğeri Yardım Sandığı başkanı ve biribirinin üyesi olurlar.

c) Öğretmen sayısı üç ise; Yardım ve Yapı Sandıklarına birer başkan seçilir, kalan öğretmen her iki Sandığın üyesi olur. Yardım Sandığının başkanı Yapı Sandığının, Yapı Sandığının başkanı da Yardım Sandığının üyeliğini yapar.

d) Öğretmen sayısı dört ise; Yapı ve Yardım Sandıklarına birer başkan seçilir, kalan iki öğretmen her iki Sandığın asıl üyesi olurlar. Başkanlar da karşılıklı yedek üye olurlar.

e) Öğretmen sayısı beş ise; Sandıklara birer başkan seçilir kalan üç öğretmenden ikisi Sandıklara asıl üye seçilir, kalan bir öğretmen de iki Sandığın müşterek yedek üyesi olur. Başkanlar da yekdiğerinin yedek üyesi olurlar.

f) Öğretmen sayısı altı ise; Sandıklara birer başkan seçilir, kalan dört öğretmenin ikisi Yardım, ikisi de Yapı Sandığına asıl üye seçilirler. Bir San-

dığın asıl üyeleri karşılıklı olarak diğer Sandığın üyesi olurlar.

5 — Merkezlerinde tek öğretmen bulunan ilcelerde Yapı Sandığı bu öğretmenler tarafından temsil edilecektir. Bu gibi ilcelerde görevli olanların, adları kurul başkanı sıfatiyle kütüğe işlenmek üzere, keyfiyeti Sandığa bildirmeleri gerektir.

6 — Merkezlerinde okul bulunmıyan ilcelerde Sandık işleri Millî Eğitim Müdürünün tensibedeceği en yakın ilce kurullarınca yürütülecektir. Bu şekilde ilâve görev almış olan ilce kurulları durumları hakkında Sandığa bilgi vereceklerdir.

7 — Kurul başkanının türlü sebeplerle ayrılması halinde yedek üyelerden en çok rey alan zat kurul asıl üyeliğine alınarak, Statünün 47 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince, başkan seçimi yapılır ve keyfiyet ilce kurulunun gerekçeli tutanağı ile Sandığa bildirilir.

8 — Bazı ilcelerden gelen kurul seçim tutanaklarından, Sandık ilce kurulu başkanlarının, statü hükmüne aykırı olarak, ilce merkez öğretmenleri genel kurulunca seçildikleri anlaşılmaktadır. İlce merkez öğretmenleri genel kurulları Sandık ilce kurulunun yalnız asıl ve yedek üyelerini seçerler. Başkan seçimi, Statünün 47 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince, kurulun üç asıl üyesi arasında ve gizli reyle yapılır.

9 — Kurullarda meydana gelen değişiklikleri belirtmek üzere hazırlanıp Sandığımıza gönderilen bazı tutanaklarda, değişikliği gerektiren sebeplerin, olay ve tarih yazılmak suretiyle, açıklanmadığı görülmüştür. Bu açıklamalara, üyelerin ayrılma sebeplerinin ve ayrılış tarihlerinin Sandık kütüğüne işlenmesi ve kurula yeni den katılanların kimin yerine ne suretle getirildiklerinin tetkik ve tesbiti bakımından, ihtiyaç vardır.

10 — Bazı ilcelerden alınan seçim tutanakları, usulüne göre düzenlenmedikleri, için, uzun yazışmalara konu olmaktadır. Bunu önlemek ve tesçil işini kolaylaştırmak amaciyle aşağıya bir örnek konulmuştur.

Gereğince işlem yapılmasını rica ederim.

İlk Okul Öğretmenleri
Yapı Sandığı Müdürü
H. Z. Kalkancı

Tutanak örneği

. . . . ilcesi merkez öğretmenlerinin . . . tarihinde yaptıkları genel toplantıda; İlk Okul Öğretmenleri Yapı Sandığı Ana Statüsünün 47 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince Yapı Sandığı ilce kurulu asıl üyeliklerine . . . . . okulu öğ- lerinden . . . . okul öğretmenlerinden . . . . okulu öğretmenlerinden . . yedek üyeliklerine . . . . okul öğretmenlerinden . . . okulu öğretmenlerinden . . okulu öğretmenlerinden . . . . . seçilmişlerdir.

İlce Merkez Öğretmenleri İlce Merkez Öğretmenleri
Genel Kurul Başkanı

Başkan seçimi tutanak örneği

. . . . . . ilcesi merkez öğretmenlerinin . . . . . tarihinde yaptıkları genel toplantıda Yapı Sandığı İlce Kuruluna seçilen aşağıda görev yerleri yazılı ve imzaları atılı üç asıl üye arasından, Statünün 47 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ve gizli reyle . . . . . . okulu öğretmeni Kurul Başkanı seçilmiştir. / /1945

İlce Kurulu Başkanı Üye Üye
İlce Kurulu Başkanı

a) Kurulda meydana gelecek neğişiklikleri gösteren tutanaklar, bu örnek metne gerekçeler ilâve edilmek suretiyle hazırlanacaktır.

b) Kurul üyeleri ile başkana ait seçim tutanaklarının her ikisi tek kâğıt üzerine yazılacaktır.

c) Sandığa tutanakların suretleri değil imzalı asılları gönderilecektir.

d) Tutanaklara atılacak imzalar, görev yeri, öz ve soyadı yazılmak suretiyle belirtilecektir.

TÂYİNLER:

Muş İlk Öğretim Müfettişlerinden Mustafa Hazım Pulat Hakkâri Millî Eğitim Müdürlüğüne naklen tâyin edilmiştir.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ